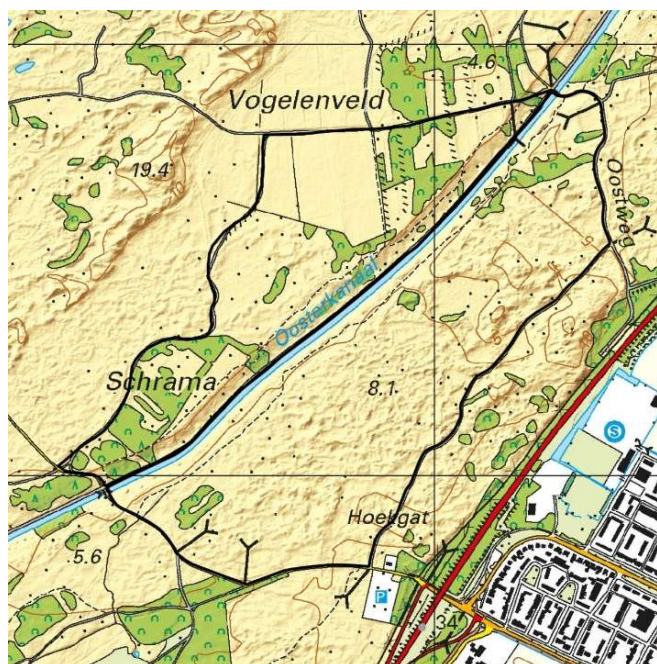

BMP-onderzoek 2020 van het Hoekgatterduin en Schrama

Leo Schaap, George Hageman en Jaap Deelder

De foto's zijn van George Hageman

Het Hoekgatterduin, 49,1 ha groot, ligt direct links na de ingang van de AWD de Zilk. Direct grenzend aan de andere kant van het Oosterkanaal ligt Schrama met een grootte van 30,6 ha. Zie onderstaande kaart. Beide percelen zijn onafhankelijk van elkaar geïnventariseerd tussen ongeveer half maart en half juni. Het kanaal valt binnen het Hoekgatterduin.

Grenzen van Hoekgatterduin en Schrama

Het voorjaar en broedseizoen 2020 was net als de vorige twee jaren erg droog en heeft mogelijk bijgedragen aan het resultaat. Langs het kanaal vindt veel uitwisseling plaats van struweelvogels. Dubbel getelde territoria zijn dan ook niet uit te sluiten. De Damherten worden ook geteld en voor het eerst is een substantiële achteruitgang geconstateerd. Zie daarvoor het verslag in de Strandloper van september 2020. Het konijn begint in deze plots een grote zeldzaamheid te worden.

Hoekgatterduin

Aan het Hoekgatterduin werden tussen 16 maart en 4 juni 10 bezoeken gebracht. Op 2 juli een avondbezoek voor de Houtsnip. Totaal resulterend in 8 normbezoeken. Het Hoekgatterduin is in de loop van de tijd steeds kaler geworden. In stand blijven de twee eikenbossages in het noorden en het zuiden van het Hoekgatterduin.

BMP Hoekgatterduin 2016 - 2020					
Soort/Jaar	2016	2017	2018	2019	2020
Boomkruiper	5	2	2	2	3
Boomleeuwerik	9	8	9	7	6
Boompieper	8	13	11	9	6
Braamsluiper	3	2	3	5	1
Buizerd	0	0	0	0	1
Ekster	1	0	1	1	3
Fitis	24	23	21	17	13
Gaai	3	2	4	2	1
Gekraagde Roodstaart	10	9	8	10	6
Glanskop	2	0	0	0	0
Grasmus	8	11	9	9	9
Grauwe Gans	0	0	0	0	1
Groene Specht	1	0	0	2	0
Groenling	1	0	0	1	0
Grote Bonte Specht	7	5	4	3	4
Grote Lijster	0	1	0	1	1
Halsbandparkiet	2	0	0	0	0
Heggenmus	6	9	6	5	7
Holenduif	1	1	1	0	0
Houtduif	3	4	4	2	2
Houtsnip	2	0	1	2	2
Kleine Bonte Specht	1	0	0	0	0
Kneu	3	3	2	3	1
Knobbelzwaan	0	0	0	0	1
Koolmees	12	14	11	8	10
Krakeend	0	1	0	0	1
Kramsvogel	0	0	0	1	0
Kuifeend	2	0	0	0	0
Meerkoet	1	1	0	1	3
Merel	6	4	4	4	3
Nachtegaal	3	2	2	4	1
Nijlgans	0	0	0	0	1
Pimpelmees	11	10	9	4	6
Putter	1	1	0	0	0
Roodborst	4	5	0	1	5
Roodborsttapuit	4	3	3	4	3
Sijs	2	0	0	0	0
Staartmees	2	2	1	0	0
Tijftjaf	1	3	1	1	1
Torenvalk	1	0	0	0	0
Tuinfluiter	3	6	3	4	3
Vink	13	14	14	13	13
Wielewaal	0	1	0	1	1
Wilde Eend	2	3	2	3	3
Winterkoning	5	6	4	2	2
Witte Kwikstaart	3	2	1	0	1
Zanglijster	1	2	0	1	0
Zwarte Kraai	4	4	3	2	2
Zwartkop	0	2	3	1	4
Totaal territoria	181	179	147	136	131
Totaal soorten	40	34	29	34	36

Tabel 1. Territoria en soorten Hoekgatterduin.

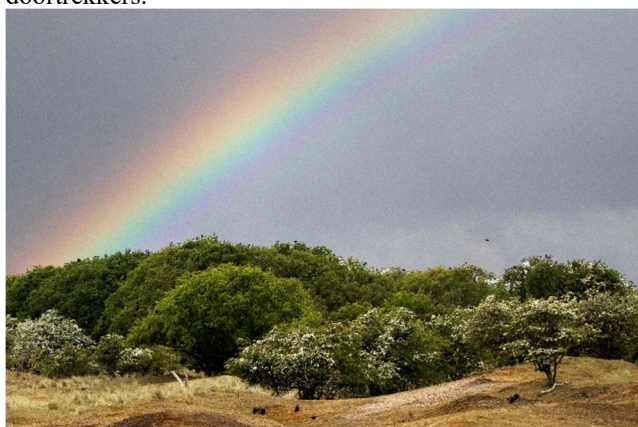
Wat blijft staan zijn de grotere en stevige bomen. Daarnaast komen de Adelaarsvarens ieder jaar op en breiden zich uit omdat damherten ze niet lusten. Het kaler worden is begonnen met begrazing door schapen, later door het ruimen van de Amerikaanse Vogelkers en vervolgens door de vele Damherten die alles kaalvreten. Ook dit jaar is de stand weer achteruitgegaan. Zie Tabel 1.

Op zoek naar Roodborsttapuiten.

Er zijn dit jaar een paar bijzondere soorten genoteerd; Houtsnip, Wielewaal, Grote Lijster en Buizerd. De Buizerd is overduidelijk thuis in Schrama, hier is sprake van een dubbel territorium. Grote Lijster is tot 3 keer toe zingend in het Hoekgatterduin waargenomen resulterend in één territorium. De Wielewaal is aan de oostkant gehoord, één keer heel goed en luid zingend. Waarschijnlijk een doortrekker. Er komen overigens op www.waarneming.nl best aardig wat meldingen binnen van de Wielewaal maar wel verspreid over de hele AWD. De periode is beperkt, tot eind juni, een aanwijzing dat het hier gaat om doortrekkers.

Regenboog boven Hoekgatterduin.

De Houtsnippen waren op 2 juli erg actief, er werden meerdere baltsvluchten boven de adelaarsvarens gezien. Dit jaar weer wat meer watervogels die door Avimap als territorium werden aangemerkt, er zijn echter geen nesten gevonden of pullen gezien. Veel soorten vertonen een afnemende trend. Van de Nachtegaal bleef slechts 1 territorium over.

Schrama

Aan Schrama werden tussen 18 maart en 12 juni 10 bezoeken gebracht, 6 bij zonop en drie in de ochtend, resulterend in 7,5 normbezoeken. Schrama, met een grootte van 30,6 ha, heeft veel bos, wordt flink door Damherten begraasd maar dat heeft tot nu weinig effect op de rijke vogelstand. Omdat er weinig Vogelkers stond heeft het veel minder te lijden gehad van het verwijderen ervan. De struiken langs het Oosterkanaal zijn nog intact en veel dichter dan aan de overzijde. De bossen zijn gemengd en bevatten veel loofhout. Er zijn opstanden van

Eik, Den, Esdoorn en Ratelpopulier. Vooral de oude Ratelpopulieren zijn geliefd bij hollenbroeders, omdat spechten er veel gaten in gehakt hebben. Van de soms zeer hoge bomen zijn er nogal wat die door stormen zijn neergehaald.

Schrama is recent pas vier keer achter elkaar onderzocht en een keer in 1994. Deze reeks is te klein om duidelijke trends aan te geven maar toont een de laatste vier jaar een opmerkelijk stabiel beeld.

BMP Schrama 2017 t/m 2020				
Soort / Jaar	2017	2018	2019	2020
Boomkruiper	5	6	6	8
Boomleeuwerik	1	6	2	4
Boompieper	6	5	3	7
Bosuil	-	1	1	1
Braamsluiper	2	-	-	-
Buizerd	1	-	-	1
Fitis	8	7	7	8
Fluiter	1	-	1	-
Gaai	1	2	1	2
Gekraagde Roodstaart	9	6	8	7
Grasmus	5	3	4	1
Grauwe Gans	-	-	1	-
Grauwe Vliegenvanger	-	1	2	2
Groene Specht	1	1	1	-
Groenling	-	-	1	-
Grote Bonte Specht	5	5	6	6
Grote Lijster	-	1	1	2
Halsbandparkiet	1	3	2	-
Havik	1	1	1	1
Heggenmus	1	4	2	2
Holenduif	1	2	3	3
Houtduif	4	4	4	3
Kleine Bonte Specht	1	1	2	2
Koekoek	1	-	-	-
Koolmees	10	12	9	12
Merel	5	5	7	4
Nachtegaal	2	5	4	3
Nijlgans	1	1	2	1
Pimpelmees	8	8	13	9
Putter	1	-	-	1
Roodborst	5	6	2	9
Spreeuw	20	42	40	35
Staartmees	2	1	1	1
Tijftjaf	9	8	6	6
Tuinfluiter	4	3	4	3
Vink	22	21	19	22
Vuurgoudhaan	-	-	-	1
Wielewaal	1	1	-	1
Winterkoning	8	10	6	7
Zanglijster	4	-	3	4
Zwarte Kraai	2	1	2	1
Zwartkop	3	9	6	6
Totaal territoria	162	192	183	186
Totaal soorten	36	33	36	35

Tabel 2 Territoria en soorten Schrama.

Uit bijgaande tabel2 blijkt dat het kleinere Schrama ruimschoots meer territoria kent dan het veel grotere Hoekgatterduin. Niet opmerkelijk komt dat vooral door de soorten van 'Opgaand en gesloten bos'. Binnen deze groep speelt de spreeuwenkolonie een belangrijke rol met 20 tot

Meer waarnemingen van de Grauwe Vliegenvanger – foto: George Hageman

40 stuks. Het is moeilijk om in te schatten hoeveel het er echt zijn. Twee soorten deden beter, de Roodborst met een toename van 2 naar 9 stuks en de Boompieper van 3 naar 7 stuks. Voor de overige soorten waren de verschillen klein. Uitgezonderd de Grasmus met 1 territorium. Verdere bijzonderheden zijn de twee Kleine Bonte Spechten, twee Grauwe Vliegenvangers, twee Grote Lijsters, Wielewaal en Vuurgoudhaan.

Van al deze soorten geldt dat er maar één waarneming nodig is, weliswaar binnen de datumgrenzen, om tot een territorium te komen. Eén territorium Grote Lijster werd gevormd door 3 waarnemingen, de ander op basis van één waarneming. Dat laatste territorium valt waarschijnlijk

samen met dat van het Hoekgatterduin. Het aantal waarnemingen van de Grote Lijster en dat van de Grauwe Vliegenvanger neemt toe.

Dit jaar kon van de Bosuil, Havik en Buizerd een nestplaats aangewezen worden. Net als vorig jaar konden er drie Haviken door Fred Koning worden geringd, ze zaten op vier eieren. Voor het buizerdnest was Fred te laat, het was al verlaten, omdat we het relatief laat ontdekten. Hij spotte op 19 mei vier juveniele Bosuilen waarvan er een paar nog zijn geringd. Op 25 juni vond hij één vers geplukte juveniele Bosuil in Schrama, waarschijnlijk door de Havik geslagen.

Spreeuwen gebruiken iedere holte – foto: George Hageman